

U 1. poglavlju spisateljica razlaže Božje ponašanje prema svakoj pojedinoj ljudskoj duši koja se za nj opredijelila. U 2. poglavlju opisuje obraćenje, u 3—5. poglavlju opisuje noć osjetila, prolaz kroz čistilište, sve do potpunog predanja u Božje ruke i sjedinjenja s njime (6—7. poglavlje). U slijedećim poglavljima promatra tajne Isusova života (8. poglavlje), nasljedovanje i poistovjećivanje s Isusom (9. poglavlje), promatranje naravi utjelovljene Božje Riječi (10. poglavlje) i tako dalje, sve do 23. poglavlja, u kojemu prodire u tamnu noć duha, stiže do sretnog trenutka duhovne židne s Presvetim Trojstvom i potpunog sjedinjenja s Isusom.

Nauka ovdje iznesena, bez sumnje je teška i uzvišena, ali pouzdana i sigurna, utemeljena na izvorima objave i crkvenih dogmi. Svoje teološke izričaje dala je na prosuđivanje crkvenom učiteljstvu i teolozima kako bi izbjegla moguće zablude.

Stil je vrlo jasan, čak i otmjen. Ima uljudan način izražavanja, nedostižne književne ljepote. Iznenaduje nas njezino teološko znanje: premda nikad nije studirala teologiju, ipak se ispravno izražavala o vjerskim istinama. Odlukuje se upotrebom mnogih metafora pomoću kojih je izražavala svoja iskustva. Međutim, treba ipak priznati da je djelo napisala na temelju osobnog iskustva bez uočavanja problema sa znanstvenog, teološkog ili filozofskog područja. Ona nije studirala u školama skolastičke terminologije, već se služila općim i običnim izrazima.

Kad se prije četrdesetak godina djelo prvi put pojavilo u javnosti, publika je njime bila jako zaovoljna. Knjiga je bila odmah razgrabljena.

Nadamo se da će i u nas ovo majstorsko djelo kršćanske duhovnosti izazvati vjerničku čitalačku publiku.

Adalbert Rebić

Thomas MERTON, *Nitko nije otok* (s engleskog preveo Mihael Cukovečki OFM), Symposium, knjiga IX, Split, 1979, 265 stranica.

U ovom djelu Merton, inače poznati duhovni pisac na američkom kontinentu, pripoćuje čitateljima svoja razmišljanja o određenim pogledima na duhovni život. Ova knjiga »Nitko nije otok« zapravo je nastavak njegove glasovite knjige »Sjemenke kontemplacije«. Neke istine koje je već obradio u »Sjemenkama kontemplacije« ponavlja i u ovoj knjizi »Nitko nije otok«. Pisac je razmišljanja posvetio skolasticima koji se pripremaju za sveće-

ništvo u opatiji u kojoj je on djelovao dugo godina. U međuvremenu je Thomas Merton traćićno završio život, u naponu životne snage, na samom vrhuncu duhovnog stvaranja.

U ovim razmišljanjima pisac duhovno-teološki obraćuje temeljne činjenice i istine našeg duhovnog života: ljubav, nadu, savjest, slobodu, molitvu, čistu nakanu, križ, askezu, žrtvu, rad, iskrenost, milosrće, sabranost, šutnju i tome slično. Nabrojene teme pokazuju vrlo raznolik dijapazon Mertonova razmišljanja. Govori od srca k srcu. Razlaže i izlaže svoja vlastita iskustva, potkrijepljena tradicionalnom duhovnom naukom i citatima velikih duhovnih učitelja prošlosti.

Polazi od temeljne činjenice da nitko od nas nije osamljen otok, već da smo, naprotiv, svi zajedno jedna velika zajednica, Tijelo Kristovo, Crkva. Svi smo u Kristu povezani veza ma ljubavi, koja nas ne samo međusobno povezuje nego i s Bogom spaja.

Razmišljanja o temeljnim duhovnim istinama vrlo su izražajna, osobna, osjećajna. Svatko će ih vrlo rado čitati i na temelju njih sam osobno razmišljati. Pisana su biranim stilom i ćitkim jezikom. Ono što suvremenu vjerniku osobito odgovara, to je njegov meditativan stil i dinamićan jezik. On vješto prenosi misli klasićnih duhovnih učitelja te ih obogaćuje svojim dubokim poniranjem u bit stvari. Tako, u ovom djelu zapravo imamo neku vrstu priručnika duhovne teologije.

Treba još istaknuti i to da su razmišljanja Thomasa Mertonova razmišljanja filozofa, mistika i teologa. Svoja osobna mistićna iskustva opravdava i potkrepljuje filozofskim i teološkim utemeljenjima.

Adalbert Rebić

Francis A. SULLIVAN SJ, *Karizme i karizmat-ska obnova*. Biblijsko-teološka studija, »Duh i voda«, Jelsa, 1984, Preveo dr. Josip Marćelić

Valja biti roćen Duhom da bismo mogli djelovati duhovno, karizmat-ski — pišu nam uvodnićari don Božidar Medvidić fra Josip Marćelić, a kardinal Suenens u Predgovoru naglašava vrijednost karizmat-ske obnove kao dara »Duha Božjega«.

U vezi s Drugim vatikanskim konćilom mora se naglasiti da poimanje karizmi bijaše različito; osobito se je naglašavala misao kardinala Ruffinija i Suenensa. Napokon se usvojilo mišljenje kardinala Suenensa, koji tvrdi da su karizme veoma česte u Crkvi i veoma različite, ali da se uvijek daju za izgradnju »Tijela Kristova«.

Pisac nam u drugom poglavlju tumači što znači riječ karizma kod svetog Pavla. To je milost, dar koji se može naslanjati i na naše naravne sposobnosti. To je jasno iz 1 Kor 7, 7; Rim 12, 6; Kor 12, 14. Od karizmi valja ipak razlikovati darove nadahnuća, a to su dar jezika i dar proroštva.

U trećem nam poglavlju pisac daje svoje mišljenje, bilješke uz Pavlovo spominjanje karizmi u 1 Kor 12. Dakako, sve će spominjane darove nadvisiti dar, karizma ljubavi, koja ostaje i onda kad nestane vjere i nade. U Rim 12 sveti Pavao nešto drukčije govori o karizma, ali to je vjerojatno zbog toga što nije poznavao vjernike u Rimu kao što je poznao vjernike u Korintu.

U četvrtom poglavlju autor nam govori o karizmatском pokretu i obnovi Crkve. Naši, katolički karizmatски pokreti povezani su s klasičnim i neopentekostalnim pokretom protestanata. To se povezuje sa susretom protestantskih i katoličkih studenata u Pittsburgu 1967. godine.

Poglavlje »Krštenje u Duhu« ne želi reći da na krštenju nismo kršteni u Duhu, već da »krštenje u Duhu« osigurava obraćenje i dublje gledanje u duhovnom vjerskom životu. Autor nastoji to osvijetliti potvrdom iz Evanđelja i Dj. I citati iz Pavlovih poslanica upozoravaju nas na posebnu doživljenost vjere ili Boga u jednom iskustvu. Tu misao potvrđuje i naučavanje svetog Tome.

»Karizmatска obnova« poglavlje je u kojem nam autor pokazuje da je »krštenje u Duhu« istovjetno s poimanjem »novog poslanja Duha«, kojim se preko pojedinaca umnaža kao nadnaravni dar djelovanja unutar Crkve, kao što se to dogodilo preko apostola na prve Duhove. U tom je smislu II. vatikanski sabor upotpunio nauku o karizmama i svestranije ju obrazložio.

Karizmatско je vodstvo autoritet kojeg prihvaćaju članovi zajednice, a službe u zajednici imaju se šire shvatiti nego do sada. To je jednostavno izvršavanje dara unutar zajednice i izvan nje, kao što je npr. »služenje braći«. Karizmatско bogoslužje u zajednici mogli bismo okarakterizirati kao: hvalospjev, pouku, objavu, govor u jezicima, priopćavanje odlomaka iz Svetog pisma, osobno svjedočanstvo, spontanu molitvu i karizmatско bogoslužje koje dozvoljava više izražajne slobode.

U sedmom poglavlju pisac nam govori o proroštvu: starozavjetnom, novozavjetnom — kršćanskom i napokon o zajedničarskom proroštvu, koje su imali prvi kršćani. Sveti Pavao čak očekuje da će svaki kršćanin prorokovati. Uloga proroštva u Novom zavjetu bit će u smislu opominjanja, poticanja... Mora se raču-

nati i na to da će se pojaviti lažni proroci u kršćanskoj zajednici. Sveti Pavao u 1 Kor 14, 29 upozorava svoje Korinćane da neki mogu prorokovati, ali da drugi trebaju prosuđivati da li je nešto od dobrog ili zlog duha. O tom nam govori i Didache, sveti Justin i Irenej. U 3. stoljeću kao da se osjeća opadanje dara proroštva. U karizmatскоj obnovi pojedinci imaju dar prorokovanja. No može biti riječ o pozitivnim i negativnim kriterijima prorokovanja i s obzirom na govornika i s obzirom na poruku.

Osmo nam poglavlje predočuje dar prorokovanja iz prvih kršćanskih vremena. O tome daru pišu i sveti Luka i sveti Pavao. Govorenje tuđim jezicima u karizmatскоj obnovi izaziva pitanje da li su to pravi jezici ili nisu? Ne služi li se Bog i tim načinom da nekoga privede kršćanskom životu? Ima potvrda da je glosolalija kod pentekostalaca neko izmijenjeno stanje svijesti koje nije pod kontrolom volje. Događa se da ono nije »tuđi jezik« koji bi se negdje govorio, već je to samo nešto što se osjeća korisnim, iako nije riječ o ekstazi. Govorenje »u jezicima« ili pjevanje u jezicima svakako je povezano s »krštenjem u Duhu«, s tom željom, ali je i pitanje da li je to u svakom slučaju »dar« ili nešto drugo. No ako je riječ o pravom govorenju, onda je to sasvim sigurno neko sredstvo za obnovu u Duhu.

U devetom, zadnjem poglavlju autor nam prikazuje »dar ozdravljivanja«, uz koji spominje Isusovo ozdravljivanje.

Autor nam lijepo obrazlaže pokret »karizmatika« i »zbivanja« među karizmatским pokretima. Upozorava i na neozbiljnosti koje se mogu potkrasti pod »firmom karizme« i »karizmatскоg djelovanja«. To bi bilo s obzirom na pojavu karizmatika sasvim naravno. A držim da autor i u tom smislu ima određeno iskustvo i rezultate.

Josip Kribl

Alfons ROSENBERG, *Wandlungen des Kreuzes. Die Wiederentdeckung eines Ursymbols. Bilder von Michael Eberle, Kösel-Verlag, München, 1985, 96 stranica.*

Alfons Rosenberg postao je svojim brojnim predavanjima, knjigama i prikazima jedan od najvažnijih »poznavalaca simbola« na njemačkom govornom području. Posljednje djelo Alfonsa Rosenberga, koji je u rujnu 1985. godine preminuo, posvećeno je značenju križa.

Ovom »zapravo najjednostavnijem i u isti tren najznakovitijem znaku« posvetio je pisac